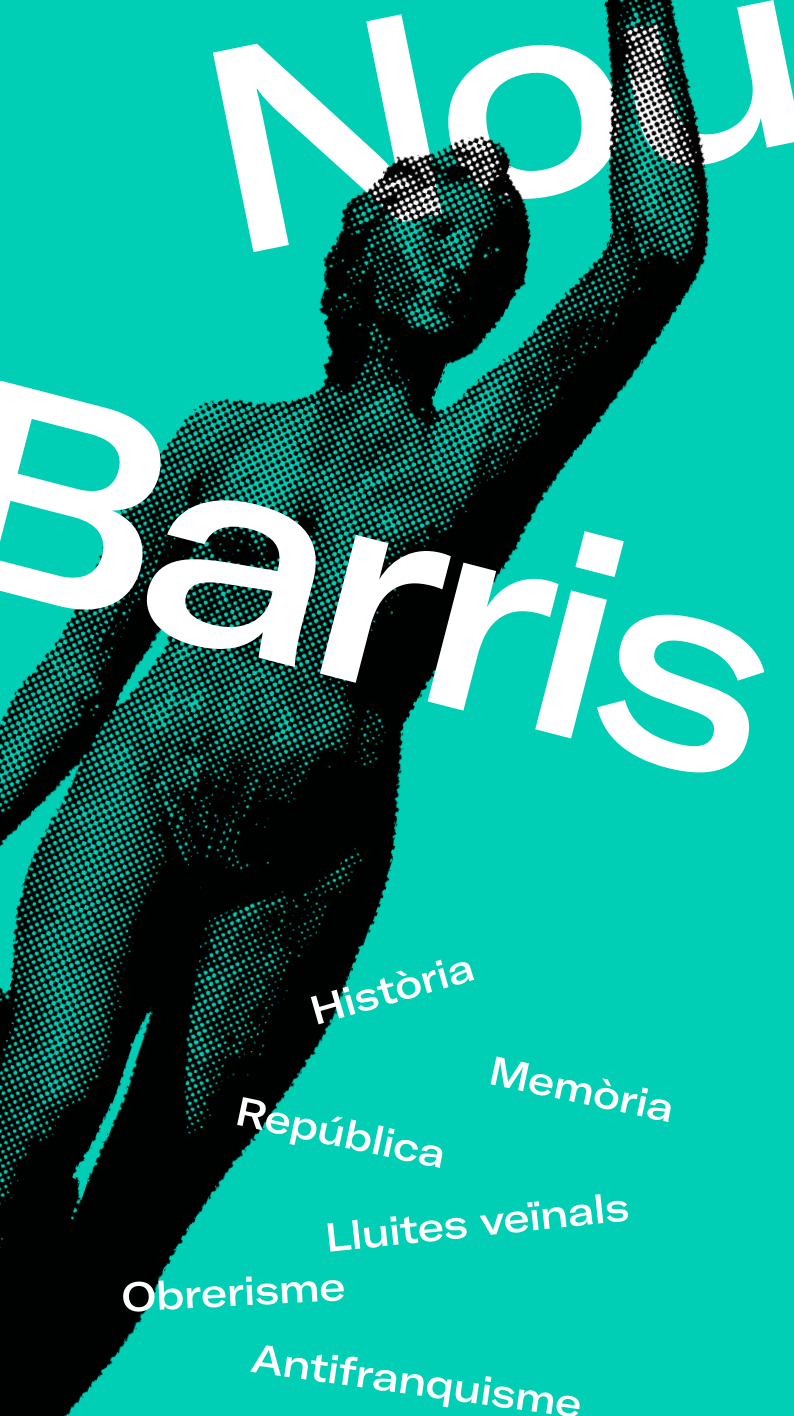

Espais de memòria
Itinerari

Espacios de memoria
Itinerario

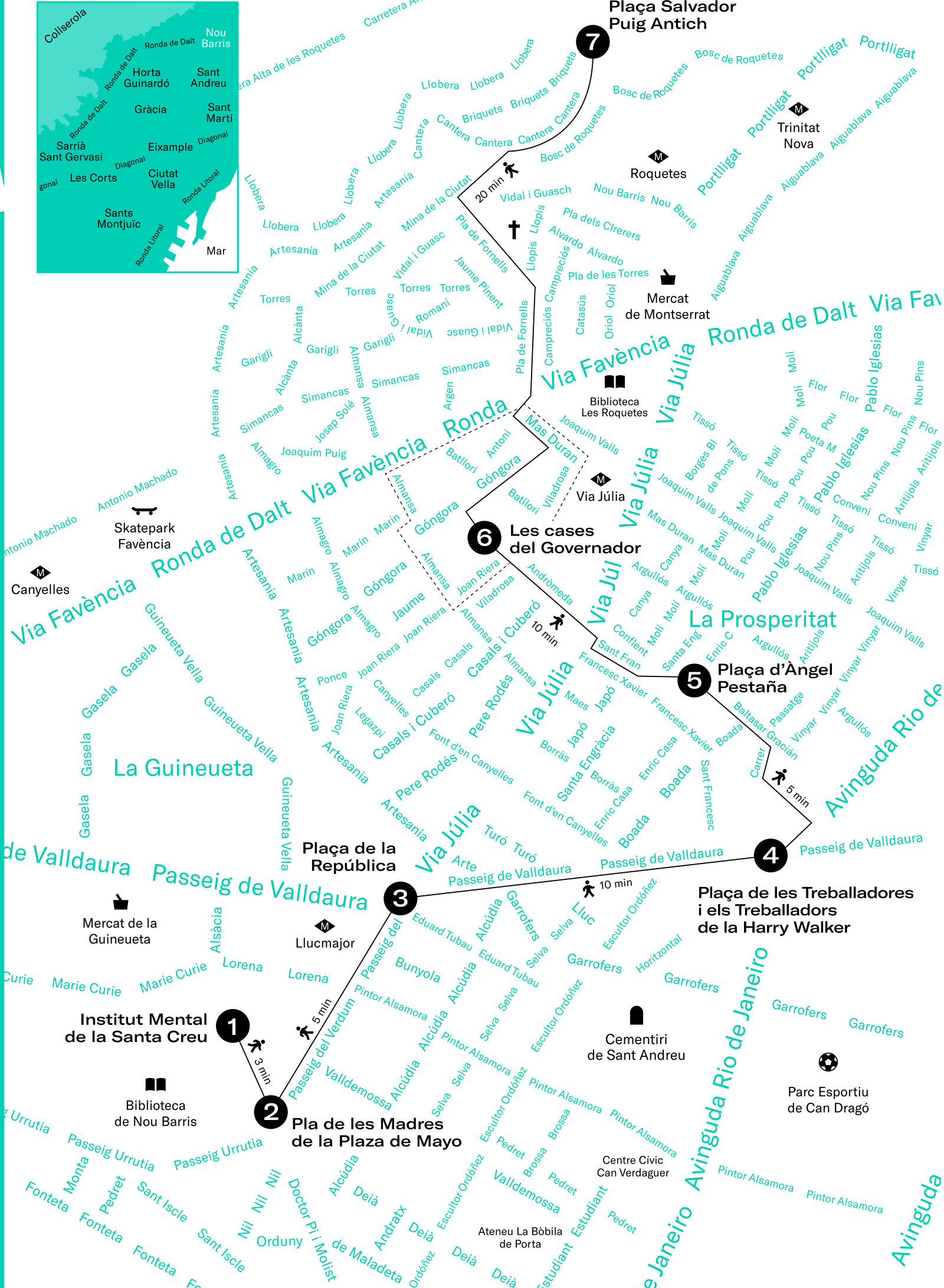
Història
República
Memòria
Lluites veïnals
Obrerisme
Antifranquisme

Més informació a
www.memoriabcn.cat/noubarris

Un projecte de
**MEMÒRIA
BARCELONA**

Amb la col·laboració de
Districte de Nou Barris
Ajuntament de Barcelona

1
Institut
Mental de la
Santa Creu

2
Pla de les
Madres de la
Plaza de Mayo

3
Plaça de la
República

4
Plaça de les
Treballadores
i els Treballadors
de la Harry
Walker

5
Plaça d'Àngel
Pestaña

6
Les cases
del Governador

Carrer Almansa
Via Favència
Carrer Viladrosa
Carrer Mas Duran

7
Plaça Salvador
Puig Antich

La història de Nou Barris és crucial per a entendre el creixement de la ciutat de Barcelona durant la segona meitat del segle XX. Els moviments veïnals, les lluites obreres i la consecució de grans millores urbanístiques són un llegat que cal reivindicar. Amb la voluntat de no oblidar aquests fets i d'identificar els llocs on van passar, aquest mapa desplegable proposa un recorregut per alguns dels espais més significatius de la història recent del districte.

La historia de Nou Barris es crucial para entender el crecimiento de la ciudad de Barcelona durante la segunda mitad del siglo XX. Los movimientos vecinales, las luchas obreras y la consecución de grandes mejoras urbanísticas son un legado que hay que reivindicar. Con la voluntad de no olvidar estos hechos y de identificar los lugares donde pasaron, este mapa desplegable propone un recorrido por algunos de los espacios más significativos de la historia reciente del distrito.

Per a més informació: memoriabcn.cat/noubarris
Para más información: memoriabcn.cat/noubarris

En aquest punt del barri de la Prosperitat es trobava la fàbrica Harry Walker de recanvis per a l'automòbil, que va esdevenir un símbol de la lluita obrera contra el franquisme. A principis de la dècada del 1970, els seus treballadors van protagonitzar una vaga de dos mesos que va provocar mostres de solidaritat del veïnat i fins i tot de treballadors d'altres països. Finalment, van aconseguir una millora de mil pessetes al mes i la supressió dels contractes eventuals.

Manifestació de treballadors de la Harry Walker. AFB

En este punto del barrio de la Prosperidad se encontraba la fábrica Harry Walker de recambios para el automóvil, que se convirtió en un símbolo de la lucha obrera contra el franquismo. A principios de la década de 1970, sus trabajadores protagonizaron una huelga de dos meses que provocó muestras de solidaridad del vecindario e incluso de trabajadores de otros países. Finalmente, lograron una mejora de mil pesetas al mes y la supresión de los contratos eventuales.

L'Institut Mental de la Santa Creu es construí entre els anys 1885 i 1915 com un centre pioner en el tractament de les malalties mentals, impulsat pel psiquiatre Emili Pi i Molist. El recinte tenia 12 pavellons i en aquell moment va ser l'edifici més gran de Barcelona. A l'esclatar la Guerra Civil l'església del Mental, dedicada a Sant Rafael, va ser saquejada, i durant el franquisme la manca d'inversió van convertir l'institut en un internat obsolet i deficitari. Avui, els edificis que queden d'aquell gran complex acullen la seu del Districte de Nou Barris i altres equipaments municipals.

Vista aèria de l'Institut Mental de la Santa Creu. AMDHG

La zona coneguda com el pla de Santa Engràcia va passar de ser un important nucli de barraquisme i símbol de l'especulació urbanística de l'època de l'alcalde Porcioles, a ser el centre neuràlgic del barri de la Prosperitat, gràcies a la lluita veïnal de les darreries del franquisme i de la transició. L'any 1980 la nova plaça va rebre el nom d'Àngel Pestaña, dirigent anarcosindicalista que fou escollit diputat a les eleccions de 1936 pel Front Popular.

Àngel Pestaña. AFB

El Instituto Mental de la Santa Cruz fue edificado entre los años 1885 y 1915 como un centro pionero en el tratamiento de las enfermedades mentales, impulsado por el psiquiatra Emili Pi i Molist. El recinto tenía 12 pabellones y en ese momento fue el edificio más grande de Barcelona. Con el estallido de la Guerra Civil, la iglesia del Mental, dedicada a San Rafael, fue saqueada, y durante el franquismo la falta de inversión convirtió el instituto en un internado obsoleto y deficitario. Hoy, los edificios que quedan de aquel gran complejo acogen la sede del Distrito de Nou Barris y otros equipamientos municipales.

Aquesta plaça acull diverses plaques commemoratives de fets diferents però que tenen un lligam en comú: la lluita contra les dictadures. D'una banda, està dedicada a les dones argentines que van perdre els seus fills a causa de la repressió militar al seu país i que es manifesten setmanalment a la Plaza de Mayo de Buenos Aires. De l'altra, una placa rodona recorda al militant llibertari antifranquista Josep Lluís Facerías, mort en aquest indret pels trets de la policia el 30 d'agost de 1957.

Madres de la Plaza de Mayo. Commons Wikimedia

Esta plaza acoge varias placas conmemorativas de hechos diferentes pero que tienen un vínculo en común: la lucha contra las dictaduras. Por un lado, está dedicada a las mujeres argentinas que perdieron a sus hijos debido a la represión militar en su país y que se manifiestan semanalmente en la Plaza de Mayo de Buenos Aires. Por otro, una placa redonda recuerda al militante libertario antifranquista Josep Lluís Facerías, abatido en este lugar por los disparos de la policía el 30 de agosto de 1957.

La celebració del Congrés Eucarístic a Barcelona el 1952 va comportar l'eliminació de barraques de la Diagonal, on s'hi van celebrar els actes principals. Per acollir les famílies desnonades, el governador civil, Felipe Acedo Colunga, incentivà la construcció d'aquest polígon de cases barates al barri del Verdum, que aviat foren conegudes com "Les cases del Governador". Però la mala qualitat dels materials i un entorn sense urbanitzar provocaren un fort moviment veïnal que amb els anys aconseguí importants millores. Els edificis foren finalment enderrocats i avui hi trobem nous habitatges i serveis.

Inauguració de les Cases del Governador, 1953. AFB

La celebración del Congreso Eucarístico en Barcelona en 1952 conllevó la eliminación de chabolas de la Diagonal, donde se celebraron los actos principales. Para acoger a las familias desahuciadas, el gobernador civil, Felipe Acedo Colunga, incentivó la construcción de este polígono de casas baratas en el barrio del Verdun, que pronto fueron conocidas como "Las casas del Gobernador". Pero la mala calidad de los materiales y un entorno sin urbanizar provocaron un fuerte movimiento vecinal que consiguió importantes mejoras. Los edificios fueron finalmente derribados y hoy encontramos nuevas viviendas y servicios.

En aquesta gran rotonda l'any 1990 s'hi van instal·lar l'escultura Flama – una figura femenina que representa la República- i un medalló de Pi i Margall, president de la Primera República espanyola. Tots dos elements havien format part del conjunt escultòric de la plaça del Cinc d'Oros, a l'avinguda Diagonal amb el passeig de Gràcia, fins que foren retirats per les autoritats franquistes el 1939. Tanmateix no van ser destruïts, sinó amagats en un magatzem municipal fins acabada la dictadura. L'any 2016 aquest espai va passar a anomenar-se Plaça de la República.

Monument a la República en construcció, 1990. Arxiu Huertas-Fabre, Cr Polís

En esta gran rotonda en 1990 se instalaron la escultura Flama -una figura femenina que representa la República- y un medallón de Pi y Margall, presidente de la Primera República española. Ambos elementos habían formado parte del conjunto escultórico de la plaza del Cinco de Oros, en la avenida Diagonal con el paseo de Gracia, hasta que fueron retirados por las autoridades franquistas en 1939. Sin embargo no fueron destruidos, sino escondidos en un almacén municipal hasta terminada la dictadura. En 2016 este espacio pasó a llamarse Plaza de la República.

Aquest mirador dedicat a Salvador Puig Antich, membre del Movimiento Ibérico de Liberación (MIL) executat pel franquisme l'any 1974, permet contemplar la ciutat des de les altures. Està situat al barri de Roquetes, escenari d'importants lluites veïnals a les darreries del franquisme, quan el veïnat reclamà millores dels accessos amb transport públic amb fortes protestes que inclogueren diversos segrestos d'autobusos. Barris propers com els de Canyelles, la Prosperitat o Torre Baró van seguir l'exemple de Roquetes per reivindicar millores a la seva zona.

Segrest d'un autobús, 1978. AHRNB

Este mirador dedicado a Salvador Puig Antich, miembro del Movimiento Ibérico de Liberación (MIL) ejecutado por el franquismo en 1974, permite contemplar la ciudad desde las alturas. Está situado en el barrio de Roquetes, escenario de importantes luchas vecinales en las postrimerías del franquismo, cuando el vecindario reclamó mejoras de los accesos en transporte público con fuertes protestas que incluyeron varios secuestros de autobuses. Barrios cercanos como los de Canyelles, la Prosperidad o Torre Baró siguieron el ejemplo de Roquetes para reivindicar mejoras en su zona.